

[Niels Helveg Petersen.]

socialdemokratiske ministre i tidens løb — og ofte med rette — har rettet imod oppositionspartier, der ikke ville bære medansvar for nødvendige økonomiske forholdsregler. Det radikale venstre har ved mange lejligheder både som oppositionsparti og som regeringsparti sammen med socialdemokratiet været med til at gennemføre nødvendige økonomiske indgreb. Socialdemokratiet formåede ikke i sin sidste tid som regeringsparti at skabe tillid til, at de byrder, man pålagde, var til nogen gavn og nytte. Jeg tror ikke, at socialdemokratiet som oppositionsparti vil have bedre held til at skabe tillid til, at de økonomiske problemer — også de, der kommer til os udefra — let lader sig løse, hvis blot man sørger for at sætte udgifterne i vejret og indtægterne ned. Det er jo stort set det råd, vi har fået efter valget af socialdemokratiet. Hvordan skulle det have hjulpet på betalingsbalancen? Hvordan skulle det have bidraget til at dæmpe priserne, forøge eksporten og hæmme importen? Hvordan skulle en sådan politik have kunnet være med til at skabe varige beskæftigelsesmuligheder, hvis man i øvrigt ikke tog pris- og omkostningsniveauet i agt?

Jeg skal til sidst blot slå fast, at efter alle de oplysninger, vi i dag har, står vi over for et år, der vil bringe en stærk vækst i byerhvervenes produktion. I vismandsrapporten regnes med en stigning på 6 pct., den største stigning i en årrække. Vi står over for forøget byggeaktivitet og øget beskæftigelse. Eksportudviklingen er fortsat meget gunstig, og prisudviklingen har hidtil været anderledes roligere, end vi har været vant til. Men vi står samtidig over for en betydelig risiko for et for stærkt efterspørgselspres, og der er latent uro på de internationale valutamarkeder. Derfor kan jeg på mit partis vegne anbefale de fremsatte lovforslag.

Helge von Rosen: Handelsministerens forslag til ændring af loven om vejledende priser tilfredsstiller helt det radikale venstre. Efter vores opfattelse må avancestoppet siges at være slidt op, måske for længst. Der sker bl. a. så hurtige og store forandringer af vareudvalg og af strukturer i erhvervslivet, at man ikke kan fastlåse

kalkulationsprincipper for længe. Mange vil også bevidst eller uagtsomt overtræde en sådan lovgivning, efterhånden som tiden går, og der er ingen mulighed heller for en faktisk kontrol af et rimeligt omfang.

Selv om erhvervslivet efter alt at dømme har udvist selvdisciplin, så er det en udvikling, som er dødsensfarlig, hvis der derved opstår en udbredt despekt for erhvervslovgivningen.

På den anden side må det erkendes, at der i den nuværende situation med de forventninger, der næres til konjunkturudviklingen, kan være meget, der taler for ikke at slippe pris- og avanceudviklingen helt løs. Der kan jo opstå en så stor efterspørgsel, at der bl. a. på områder, hvor udbuddet er begrænset eller ikke særlig elastisk, kan komme en mindre ønskelig prisudvikling.

Det midlertidige prisstop, som forslaget giver monopoltilsynet adgang til at dekrettere, kan være en ret så drastisk ting, ved at priser og takster skrues tilbage, eventuelt helt tilbage til juni 1969-niveauet. Der skulle i dette ligge en så stærk advarsel, at man må antage, at bestemmelsen vil virke ved sin blotte nærværelse, altså uden i og for sig at kræve administration ved nogen faktisk indgriben.

Den generelle adgang for monopoltilsynet til at give vejledende kalkulationsregler anser jeg for at være en hjælp for erhvervslivet, et kompas, som man kan styre efter i mange tilfælde. Det er afgjort en landvinding.

Endelig er der reglen om, at monopoltilsynet, hvor der foreligger særlige forhold, som gør det påkrævet — altså en ret så stærk begrænsning i det hele taget — kan give bindende kalkulationsregler. Det er den egentlige kerne i forslaget, og vi kan også anbefale den i betragtning af især de specielle aktuelle forhold og den forventede konjunkturudvikling, som jeg lige talte om. Reglen er jo efter sin natur en sikkerhedsventil.

Som helhed finder jeg det tiltalende ved forslaget, at det ikke griber generelt ind i erhvervslivets dispositionsfrihed med hensyn til priser, takster og avancer. Det er vigtigt, bl. a. for at prisnedsættelsestendenser kan komme til at slå hurtigt igennem, uden ængstelse for ikke at udnytte en ramme og uden ængstelse for, at bordet